

Halvseine potetsorter - Nordland

Potet er den viktigste matveksten som dyrkes i Nord-Norge. Det jobbes stadig med utvikling av nye potetsorter, og hvert år testes 15-20 ulike sorter i feltforsøk i Nordland.

Sunniva Løwø

Rådgiver

Tina Schmaucks

Rådgiver

I forsøkene registreres tidlighet, avling og kvalitet. I 2024 ble det testet åtte halvseine sorter, to ulike steder i Nordland, på Melbu i Vesterålen og i Grane på indre Helgeland. Sortene i feltene var Asterix (målesort), Fakse, Undset, Monte Carlo, Folva, Edison, Jule og Nansen.

Feltinfo

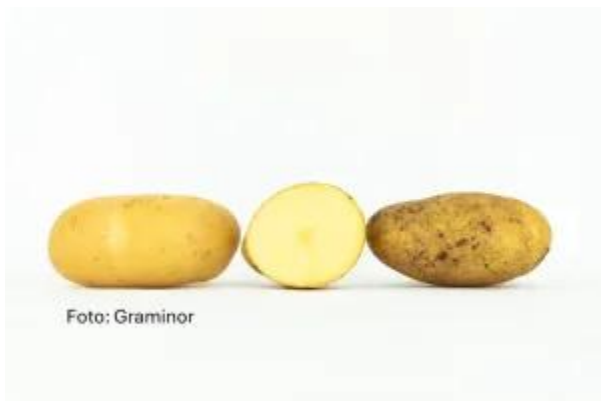
- Feltet på Melbu ble anlagt 23. mai. Potetene ble lagt til lysgroing 18. april. Feltet ble gjødslet med 60 kg 12-4-18 ved setting. Det ble ikke vannet eller overgjødslet. Feltet ble høstet 10. september, etter 110 vekstdøgn.
- Feltet i Grane ble anlagt 16. mai. Potetene ble lagt til lysgroing 4. april. Feltet ble gjødslet med 55 kg 12-4-18 ved setting, og overgjødslet med 15 kg 12-4-18 i slutten av juni. Riset ble svidd i midten av august. Feltet ble ikke vannet og hadde ikke fiberduk. Feltet ble høstet 2. september, etter 109 vekstdøgn.

Potetsortene

Asterix er blant de viktigste potetsortene i Norge, og er den det dyrkes mest av til matpotet. I Nordland er den, sammen med Mandel, den viktigste sorten. Den har tørrstoff rund 22, knollansett på 12-14 og en kraftig risvekst. En av utfordringene med Asterix er at den er svak mot sølvskurv, særlig når den har ligget en stund på lager. I tillegg er den svak mot stengelråte og svartskurv. Det var lite stengelråte og svartskurv i begge feltene. I feltet på Melbu hadde Asterix mye flatskurv. I Grane var Asterix blant sortene med minst flatskurv. For sølvskurv/svartprikk kom Asterix dårlig ut i begge feltene. Asterix skilte seg også ut med tanke på vekstsprikk og misform, hvor den kom signifikant dårligst ut på Melbu.

Velkommen!

Fakse. Foto: Graminor

Fakse er en gul matpotet som også egner seg til sous-vide. Den har tørrstoff rundt 19, og et knollansett på 12-15. Fakse er sterk mot rust, men svak mot foma og stengelrøte. I feltene i Nordland hadde den et lavere knollansett på 8-10. På Melbu var den blant sortene med mest flatskurv, mens den var blant de med minst flatskurv på Trofors. På Trofors var dette den minst skallfaste sorten i forsøket.

Undset er en relativt ny norsk sort. Den har et tørrstoff rundt 20, og et knollansett på 10-12. Den skal være sterk mot tørrrøte, og har forholdsvis gode resistensegenskaper mot rust, flatskurv og sølvskurv, og egner seg dermed godt til økologisk produksjon. På Trofors hadde Undset høy andel grønne poteter. På Melbu var det en utfordring med indre flekker/rust på Undset, men den kom godt ut med tanke på skurv. Undset hadde også høyest avling på Melbu.

Undset. Foto: Kristin Sørensen

Monte Carlo. Foto: Kristin Sørensen

Monte Carlo er en sort med lyst rødt skall. Tørrstoffet ligger rundt 21, og et knollansett på 11-12. Monte Carlo er sterk mot PCN, potetkreft og flatskurv. I forsøkene i Nordland lå den i lavere sjiktet på tørrstoff, begge steder. På Trofors hadde den lavest avling og kom dårligst ut med tanke på flatskurv. På Melbu kom den godt ut med tanke på flatskurv og lå midt på treet avlingsmessig, men hadde utfordringer med indre flekking/rust.

Folva er en "allround"-potet som fungerer til mye forskjellig. Den har et tørrstoff rundt 20 og et knollansett på 12-15. En svakhet med Folva er at den lett blir grønn, og derfor er avhengig av god jorddekking. Det så vi også i forsøket, at den var blant sortene med høyest andel grønt. Den er svak mot skurv, og kom dårlig ut på det, særlig på Melbu. Tørrstoffet var blant de høyere, men ikke høyest begge steder.

Folva. Foto: Kristin Sørensen

Edison. Foto: Graminor

Edison er en pommefrites-sort med et tørrstoff på rundt 23 og et knollansett på 12-13. Den skal ha et pent skall og tåler tørke godt. På Melbu hadde den høyt tørrstoff, mens den på Trofors hadde det laveste tørrstoffet. Ved høsting hadde den fortsatt mye frist ris, noe som tyder på at den er litt seinere enn noen av de andre sortene. På Melbu var dette sorten med høyest andel grønt. På Trofors hadde Edison lavest andel grønt. Avlinga var midt på treet begge steder.

Jule er en matpotet med et tørrstoff rundt 21 og et knollansett på 14-16. Den skal ha gode resistensegenskaper, og kan derfor egne seg til økologisk dyrking. På Trofors var dette sorten med lavest avling. På Melbu hadde den fortsatt mye grønt ris, og en relativt stor andel understørrelse. Det kan tyde på at den er litt seinere, og kunne hatt godt av å få stå litt lengre. På Melbu var Jule sorten som hadde minst flatskurv. På sølvskurv kom den godt ut begge steder. Også prosentandelen grønne knoller var lav. Jule hadde en del vekstsprekke på Melbu.

Jule. Foto: Graminor

Nansen. Foto: Graminor

Nansen er en norsk rød sort som har vært på markedet i noen år. Den har et tørrstoff rundt 20 og et knollansett på 15-16. Nansen har en relativt kraftig risvekst, og krever nok næring hele sesongen. Den er litt tidligere enn Asterix, og er sterk mot tørråte og sølvskurv. Det gjør at den egner seg til salg etter jul og utover våren. Nansen hadde den høyeste avlinga og det høyeste tørrstoffet på Trofors. På Melbu hadde Nansen lavest avling, og var blant sortene med lavest tørrstoff. Siden Nansen krever en del næring utover i sesongen, kan en forklaring på den lave avlinga på Melbu være at feltet ikke ble overgjødset. Nansen hadde minst flatskurv, men mest grønne knoller på Trofors. På Melbu hadde Nansen færrest grønne knoller, men en del flatskurv.

Forsøksfeltet på Melbu. Takk til Vesterålspotet v/Dag Arvid Kristiansen og Grane potet og grønt for å være forsøksverter. Foto: Ingvild Melkersen